

El fantasma federal

PERE GRAU

El darrer baròmetre del Centre d'Estudis d'Opinió (agafo les dades de *El Punt / Avui* del 7 de març del 2012) presenta uns resultats bon xic curiosos. D'una banda, un 45 % dels preguntats votaria «sí» a un referèndum per la independència. D'altra banda, només un 29 % creu que Catalunya hauria de ser un estat independent, mentre que un 30,8 % creu que hauria de ser un Estat dins una Espanya federal. Reconec que se'm fa difícil d'encaixar aquell 45 % amb aquestes altres xifres.

En tot cas, el fantasma d'un federalisme que l'ultranacionalisme espanyol faria impossible sembla ser un escull important a l'hora de voler tirar endavant pel camí cap a la independència. El federalisme continua essent el camí propugnat per una gran part dels electors del PSC i d'ICV. Els mateixos que atribueixen a CiU el penjament de l'il·lusionisme amb el pacte fiscal, es fan il·lusions encara més vanes amb una desitjada solució federal per a la qual no trobaran mai prou aliats a l'Espanya profunda.

Els primers obstacles per a una solució d'aquest caire serien: *a)* que a la resta d'Espanya solament s'interessen per ella quatre gats, i *b)* que per a realitzar-la caldria igualment un canvi en la Constitució, i ja tornem a ser on ells fan el sord.

Imaginem fins i tot, però, que hi hagués un miracle per obra i gràcia de l'Esperit Sant i Espanya es convertís en un Estat federal. El problema és llavors: quina mena d'Estat federal? Perquè no tots són iguals. I Espanya quin permetria, en cas extrem? Perquè (com diu la gent d'Alemanya, on visc des de fa tants anys) el diable s'amaga en els detalls. Parlar de federalisme és molt bonic, però hem de concretar què vol dir la parauleta; és a dir, de quina mena de federalisme parlem.

Hi ha Estats que s'anomenen federals, com Rússia, Veneçuela o l'Índia, com Brasil o Mèxic, en què els Estats no són altra cosa que regions una mica descentralitzades amb uns governadors que

tan sols tenen les atribucions que vulgui cedir-los el govern federal.

Comparem-ho amb l'estructura de la República Federal Alemanya, que, per raons òbvies, conec molt bé.

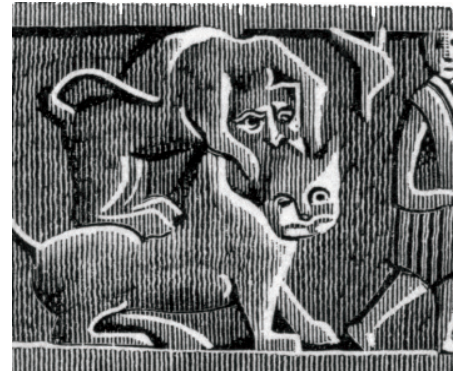
Per començar, cada Estat alemany té una constitució pròpia, redactada en el seu dia pels seus governants i aprovada pel seu poble, sense cap interferència de cap poder central, ja que a l'Alemanya Occidental els Estats es van formar abans de la federació, i les possibles pressions dels ocupants aliats solament van anar adreçades a establir un model democràtic, sense ficar-se en altres detalls. Els nous Estats procedents de l'ex-Alemanya comunista, en el moment de la reunificació van donar-se les seves Constitucions de la mateixa manera que molts anys abans havien fet els altres, sense cap trava per part de ningú, únicament amb l'ajuda tècnica que ells mateixos demanessin.

En segon lloc, els Estats tenen un instrument propi per a influir en la legislació federal, o per a defensar-se, quan cal, de les ambicions del govern central federal: és la segona Cambra del Parlament, el Consell dels Estats (*Bundesrat*), sense l'autorització de la qual no es pot aprovar cap llei que toqui els seus drets. És clar que la situació alemanya és una altra. No s'hi dona el cas de nacions i llengües que portin problema, i no es produeix cap circumstància d'opressió d'uns pobles alemanys per part d'uns altres.

Els Estats alemanys poden fer, sobiranament, acords i pactes de tipus cultural i econòmic amb qualsevol país o regió estrangers, sense que el govern federal tingui cap atribució per a impedir-ho.

Si dos Estats federals (o els que siguin) decideixen fusionar-se en un de sol, la decisió depèn únicament de la població dels Estats afectats, sense que els altres Estats o el govern federal hi tinguin cap paper.

Amb la mà al cor: ¿pot creure algú que l'Espanya de les quinze o setze Comunitats restants permetés que

Catalunya es donés ella mateixa una Constitució com la dels Estats alemanys, en què tingués les llibertats esmentades i en què quedessin fixades, codificades i fetes efectives les reclamacions nacionals que ara ens neguen, sense que els altres poguessin alterar ni canviar la Constitució catalana? ¿Que els altres acceptessin una organització de l'Estat en què la fusió o l'estreta col·laboració dels Països Catalans depengués únicament d'aquests, sense que hi poguessin posar cap fre? Avui per avui, no crec que ningú pugui veure ni una ombra de possibilitat que això pugui passar.

Això és el que haurien de tenir ben present els qui encara somien en una solució federal: si la solució de federal únicament en tingués el nom, si fos un més dels sistemes pseudo-federals com els esmentats suara, el resultat seria el que indica Patricia Gabancho en un article seu¹: l'Estatut del Tribunal Constitucional amb un altre nom. Aquest viatge ens el podem estalviar.

Crec que tota la gent de l'Assemblea Nacional Catalana, de totes les associacions sobiranistes, haurien de lluitar contra els efectes d'aquest «fantasma federal» que no duu enlloc i que pot ser un obstacle important a l'hora de la veritat. Els federalistes tenen molt bones intencions, però ja sabem la dita: d'aquestes, l'infern n'és ple. ♦

1. Patricia Gabancho, *Federalisme? Tampoc!* AVUI 29-08-2010